

MUHASEBE DÜNYASINDAN HABERLER

Hazırlayan : Dr. Kadir GÜRDAL*

ULUSLARARASI MUHASEBECİLER FEDERASYONU

(International Federation of Accountants –
IFAC)

Sürekli Eğitim Standardı

IFAC, muhasebe meslek mensuplarının işlerine ve sorumluluklarına uygun yeterliğe sahip olmalarını ve bunu geliştirmelerini öngören bir Uluslararası Eğitim Standardı (International Education Standard – IES) yayınladı.

IFAC Eğitim Komitesi tarafından hazırlanan IES 7: Mesleki Gelişimin Sürdürülmesi: Ömür Boyu Öğrenim Programı ve Mesleki Yeterlik Gelişiminin Sürdürülmesi (IES 7: Continuing Professional Development -CPD-: A Program of Lifelong Learning and Continuing Development of Professional Competence) standardı, dünya genelinde mesleğe olan ilginin ve güvenin sürdürülmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Standart; özel sektörde, ticari alanda, ka-

mu sektöründe, akademik alanda ve kâr amaçlı olmayan kurumlarda çalışanlar ve fiilen çalışmayanlar da dahil olmak üzere, tüm meslek mensuplarının zorunlu mesleki gelişim programlarına katılımını öngörmektedir. Standart aynı zamanda IFAC üyesi kuruluşları da, meslek mensuplarının ömür boyu öğrenme sorumluluklarını yerine getirmelerine yardımcı olacak kaynakları ve fırsatları sağlama konusunda göreve çağırılmaktadır.

Standart; her muhasebecinin çalıştığı alanın ve yerine getirdiği işin farklı olmasından hareketle, meslek mensuplarının yeterliklerini sürdürmek zorunda oldukları alanları sınırlamamakta ve belirlememektedir. Bunun yerine, bireyin mevcut ve gelecekteki mesleki sorumlulukları ile ilgili olması ilkesini kabul etmektedir.

Tüm IFAC üyesi örgütlerin 1 Ocak 2006'dan geçerli olmak üzere bu standardı uygulamaya koyması beklenmektedir. Halen benzer programları sürdüren ülkeler bulunmakla birlikte IFAC, tüm üye ülkelerin bu politikaları uygulamasını istemektedir.

* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı
e-posta: kgurdal@politics.ankara.edu.tr

**ULUSLARARASI MUHASEBE
STANDARTLARI KURULU
(International Accounting Standards Board
– IASB)**

IFRS 2: Paya Dayalı Ödeme Standardı

IASB, IFRS 2: Paya Dayalı Ödeme (Share-based Payment) standardını Şubat 2004'te yayınladı. Son gelişmeler tarafsız, şeffaf ve karşılaştırılabilir bilginin sunulduğu finansal tabloların önemini arttırmıştır. Bununla birlikte, son yıllarda kullanımı artan paya dayalı ödemelerin tahakkukuna veya ölçülmesine yönelik bir uluslararası standart bulunmamaktaydı. IFRS 2 ile bu açığın kapatılması amaçlanmıştır.

IFRS 3: İşletme Birleşmeleri Standardı ile Revize Edilmiş IAS 36 ve IAS 38 Standartları

IASB, 2001 yılında başlattığı işletme birleşmeleri, şerefiye ve maddi olmayan varlıklar ile ilgili projenin ilk aşaması sonucunda, IFRS 3: İşletme Birleşmeleri (Business Combinations) standardını ve revize edilmiş IAS 36 ve IAS 38 standartlarını Mart 2004'te yayınladı.

IFRS 3, IAS 22: İşletme Birleşmeleri standardının yerini almıştır. IAS 36 ve IAS 38 ile ilgili değişiklikler ise öncelikle şerefiye, işletme birleşmeleri sırasında elde edilen devam eden AR-GE projelerinin muhasebeleştirilmesi ve maddi olmayan varlıkların faydalı ömürlerinin belirlenmesi ve amortisman ayrılması ile ilgilidir.

IFRS 4: Sigorta Sözleşmeleri Standardı

IASB, Mart 2004'te IFRS 4: Sigorta Sözleşmeleri (Insurance Contracts) standardını yayınladı.

Bu standardın yayınlanması, sigorta sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesine rehberlik etmekte ve dünya genelinde sigortacılık ile ilgili farklı muhasebe uygulamalarının uyumlaştırılması amacına ulaşmak için de ilk adımı oluşturmaktadır.

Konuyla ilgili ulusal düzenlemeler arasında çok farklı uygulamaların bulunması nedeniyle uyumlaştırmanın bir anda gerçekleştirilmesi mümkün görülmediğinden, IFRS 4 ilk adım olarak kabul edilmektedir. Uyumlaştırma sürecinde bu standartta değişiklikler yapılması da beklenmektedir.

2005 İçin Hazır Olmak

IASB, 1 Ocak 2005'ten itibaren Avrupa Birliği ve diğer ülkelerde IFRS'ye geçişle ilgili olarak Mayıs 2004'te resmi bir bildiri yayınladı. "International Financial Reporting Standards (IFRSs) Bound Volume 2004" adındaki bildiri, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın (IFRS'nin), Uluslararası Muhasebe Standartları'nın (IAS'nin) ve Yorumların en son şekillerini ve IASB tarafından yayınlanan destek belgelerini (uygulama rehberleri ve açıklayıcı örnekleri) içermektedir. Bu kapsamda; IFRS 1: First-Time Adoption of International Financial Reporting Standards, IFRS 2: Share-based Payment, IFRS 3: Business Combinations, IFRS 4: Insurance Contracts ve IFRS 5: Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations standartları ile geçen yıl revize edilen 17 IAS de bildiride yer almaktadır.

**AVRUPA MUHASEBECİLER
FEDERASYONU**

(The European Federation of Accountants –
Federation des Experts Comptables
Europeens –FEE)

**Uluslararası Finansal Raporlama
Standartları'nın İlk Kez Uyarlanması**

Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve Komisyonu düzenlemelerine dayanarak IFRS 1: IFRS'nin İlk Kez Uyarlanması (The First-time Adoption of IFRSs) standardını yürürlüğe koydu. İlgili düzenleme, 17 Nisan 2004'te yayınlandı.

Avrupa'nın KOBİ Muhasebecileri Birimi

Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler

(KOBİ'ler) Avrupa ekonomisi için de önem taşımaktadır. Avrupa Birliği'nde işgücünün %66'sı KOBİ'ler tarafından oluşturulmaktadır. Muhasebe uygulamaları açısından bakıldığında; KOBİ'lerin muhasebecilerinin ve danışmanlarının Avrupa düzeyinde yapılan yasal düzenlemelerden ve bu düzenlemelerin işletmeler üzerindeki etkilerinden haberdar olmaları gereklidir.

Bu özelliği nedeniyle KOBİ'ler Avrupa Komisyonu'nun temel gündem maddelerinden birini oluşturmaktadır. Avrupa Komisyonu, IASB, IFAC ve Avrupa'da muhasebe mesleğinin önde gelen örgütleri, 7-8 Ekim 2004'te İspanya'da düzenlenecek olan Avrupa KOBİ Muhasebecileri Kongresi kapsamında ilgili konuları tartışacaklardır. Bu amaçla ilgili Kongre'de; KOBİ muhasebecileri için önemli gelişmeler (IFRS uygulamaları, 8. Şirketler Kanunu Yönergesi'nin değiştirilmesi gibi) ortaya konulacaktır, KOBİ'lerin işletmecilik konuları (KOBİ'lerde yönetim başarısı için gerekli planlamaların yapılması, işletme başarısızlıklarının önlenmesi gibi) tartışılacaktır. Kongre'nin, çeşitli ülkelerden gelen ilgili muhasebecilerin birbirleriyle iletişimi sağlamaları açısından bir fırsat olarak değerlendirilmesi de mümkündür.

İNGİLTERE VE GALLER BELGELİ MUHASEBE UZMANLARI ENSTİTÜSÜ

**(The Institute of Chartered Accountants in
England & Wales – ICAEW)**

IAS Şok Dalgası

ICAEW, 1 Ocak 2005'te Uluslararası Muhasebe Standartları'nın (IAS) uygulamaya geçirilmesinin etkilerinin yeteri kadar açıklanmaması durumunda İngiltere finansal piyasalarını bir şok dalgasının vurabileceğini belirtmektedir.

ICAEW'in yaptığı bir araştırmaya göre, İngiltere'de borsaya kayıtlı olan araştırma kapsamındaki şirketlerin %27'si, IAS'e geçilmesiyle birlikte şirketlerinin önemli performans göstergelerinin olumsuz yönde etkileneceğini beklemektedir. Bu değişikliklerin nedenlerinin ana-

listlere ve yatırımcılara yeteri kadar açıklanmaması durumunda, hisse başına kâr gibi göstergelerdeki olumsuz değişimlerin piyasaları karıştırması beklenmektedir. Şirketlerin sadece %17'si finansal tablolarda ortaya çıkacak etkileri açıklayabilecek planlara sahip olduklarını, %53'ü ise kısa sürede bu planları tamamlayacaklarını belirtmektedirler.

Bu etkilerin açıklanabilmesi amacıyla ICAEW, şirketlerin muhasebe politikalarında yaptıkları önemli değişiklikleri 2004 yılına ilişkin yıllık raporlarında açıklamalarını önermektedir. Daha sonraki uygulamada, düzeltilmiş 2004 yılı rakamlarının da birlikte yayınlanması, 2005 yılı ara dönem finansal tablolarında da bu uygulamanın sürdürülmesi de söz konusu olabilecektir. Böylece, 2005 yılına ilişkin olarak IFRS'nin etkisiyle finansal tablolardaki ortaya çıkacak değişim daha kolay yorumlanabilecektir.

Araştırmadaki diğer bazı sonuçlar ise şunlardır:

-Araştırmaya katılan şirketlerde bir önceki yıla göre konuya ilişkin bilinçlenme %66'dan %81'e yükselmiştir. Özellikle borsaya kayıtlı şirketler, konuya ilişkin bilgi sahibidirler.

-Bilinçlenme düzeyinde önemli bir artış olmakla birlikte, dönüşüme hazırlık aynı oranda artmamıştır. Şirketlerin %77'si IAS'e hazır olduğunu belirtirken, bunların %61'i önemli ölçüde hazır olduklarını ancak yapılması gereken işler bulunduğunu ifade etmektedir.

-Kayıtlı şirketlerin %58'i, önemli performans göstergelerinin IAS uygulamasından etkileneceğini belirtmektedir. Bu şirketlerin %48'i değişimin olumsuz, %13'ü olumlu yönde olmasını beklemektedir.

ICAEW tarafından yapılan araştırmanın bir benzeri, Avrupa Birliği genelinde bir uluslararası denetim şirketi tarafından da gerçekleştirilmiştir. 300'den fazla şirket üzerinde yapılan araştırmaya göre; Avrupa'da borsalara kayıtlı şirketlerin %75'i IFRS'ye geçiş için ilk adımı atmış durumdadırlar. Ancak 2004 yılı sonuna kadarki 6 aylık süre içinde diğer adımların atılması

açısından endişeler de sözkonusudur. Araştırma kapsamındaki şirketlerin, IFRS'nin uygulanmasıyla ortaya çıkabilecek etkilerin farkında oldukları ancak bu şirketlerin %80'inin, bu etkileri piyasalara nasıl açıklayacaklarını belirlemeye çalıştıkları saptanmıştır

FİNANSAL RAPORLAMA KONSEYİ (İNGİLTERE)

(Financial Reporting Council – FRC)

Uluslararası Denetim Standartları'nın 2005 Yılından İtibaren Uygulanması

Denetim Uygulamaları Kurulu (Auditing Practices Board – APB), 2005 yılından itibaren İngiltere ve İrlanda Cumhuriyeti'nde Uluslararası Denetim Standartları'nın (International Standards of Auditing - ISAs) uygulanmasını ve böylece denetim standartları kalitesini arttırmayı hedeflemektedir. APB, İngiltere'de denetim standartlarının (Statement of Auditing Standards - SAS) revize edilmesi yerine; uluslararası çalışmalara daha etkin bir şekilde destek verilmesini, son yıllarda revize edilen ve geliştirilen uluslararası denetim standartların kabul edilmesini daha uygun görmektedir.

MUHASEBE STANDARTLARI KURULU (İNGİLTERE)

(Accounting Standards Board – ASB)

Finansal Tablo Bilgilerinin Geliştirilmesi

İşletmeler tarafından hazırlanan finansal tablolarda sunulan bilgilerin geliştirilmesine

yönelik bir proje kapsamında; IASB, ASB ve FASB (ABD Finansal Muhasebe Standartları Kurulu) tarafından bir uluslararası danışma grubu (International Advisory Group) oluşturulmaya başlanmıştır. Grubun, finansal tabloların hazırlanması, analizi, denetimi konularında deneyime sahip yaklaşık 20 üyeden oluşması planlanmaktadır. Üyelerin, proje süresince ilgili kurullara ve bunların proje takımlarına yardımcı olmaları, kuram ve uygulama için farklı bakış açıları sağlamaları ve raporlama seçeneklerinin oluşturulması için beyin fırtınası çalışması yapmaları beklenmektedir.

Projenin hedefi, finansal tablo sunumunun genişletilerek ve geliştirilerek, işletmenin performansı ve durumu hakkında tablo kullanıcılarına daha anlaşılır bilgiler sunulmasını sağlamaktır. Özellikle işletme performansının değerlendirilmesi amacıyla yatırımcılara, kredi kuruluşlarına ve diğer kullanıcılara daha anlamlı ve ri sağlanması amaçlanmaktadır.

Projenin ortaya çıkmasına neden olan güdüler şunlardır:

-Farklı düzenlemelere göre sunulması gereken karşılaştırmalı verileri üretmek için farklı zaman dilimlerinde farklı temel finansal tablolar düzenlenmektedir.

-Finansal performans göstergesi olarak kullanılacak ve finansal tabloların sağlamak zorunda olduğu temel göstergelerin ve ölçütlerin tanımları üzerinde bir uzlaşma yoktur.

-Tarihi maliyetler ve gerçeğe uygun değerle kaydedilmiş işlemleri ve olayları birbirinden ayırmanın potansiyel bir yararı vardır.

-Finansal tablolarda sunulan bilgilerde birbirleriyle tutarsız sınıflamalar vardır.